

Miljö- och
samhällsbyggnadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

DATUM
2005-09-28
ERT DATUM
2005-08-16
HANDLÄGGARE
Sten Kjellman

VÅR REFERENS
ER REFERENS
M2005/3965/Mk
KOPIA

SKB:s yttrande angående SKI:s granskning av Fud-rapport 2004

Allmänt

SKB har med intresse tagit del av SKI:s yttrande liksom de övriga remissyttrandena som lämnats i ärendet. Granskningen har klargjort remissinstansernas syn på många av de frågor som SKB särskilt önskat få belysta, nämligen frågor rörande teknikutvecklingen för inkapslingsanläggningen och djupförvaret liksom programmen för samhällsvetenskaplig forskning, alternativa metoder, rivning och annat långlivat avfall. Därutöver har många synpunkter lämnats på SKB:s planer för den närmaste femårsperioden, som bland annat inbegriper tillståndsansökningar för de två nämnda anläggningarna, och på den handlingsplan som också ingick i Fud-rapporten.

Allmänt noterar vi att myndigheterna har gjort grundliga och insiktsfulla granskningar av vårt program och att det finns många värdefulla synpunkter som SKB kommer att beakta i det fortsatta arbetet. De anger explicit att de finner att programmet uppfyller lagens krav. SKI understryker också att "Slutförvaring enligt KBS-3-metoden framstår som det mest ändamålsenliga sättet att slutligt omhänderta det använda kärnbränslet från det svenska kärnkraftsprogrammet". Det modifierade upplägget av strategin för ansökningarna om inkapslingsanläggning och slutförvar som SKB presenterat under pågående granskning av Fud-rapporten kommenteras i yttrandena i positiva ordalag eftersom det ger möjlighet till en samlad prövning av hela KBS-systemet.

I detta yttrande tar vi inte upp alla intressanta och betydelsefulla synpunkter som finns i granskningsmaterialet, utan vi har valt att fokusera på några för SKB strategiskt viktiga punkter.

Svensk Kärnbränslehantering AB
Postadress Box 5864, 102 40 Stockholm
Besöksadress Brahegatan 47
Telefon 08 - 459 84 00 Fax 08 - 661 57 19
www.skb.se
Org.nr. 556175 - 2014 Säte Stockholm

Ansvar för förslutet slutförvar

Myndigheterna, Kasam och platsundersökningskommunerna anser att detta ansvar behöver klargöras och att regeringen bör ta ställning i frågan.

Det är sedan länge en grundläggande princip att de som har tillstånd till kärnteknisk verksamhet ska svara för att använt kärnbränsle och kärnavfall tas om hand på ett säkert sätt. Det innebär att de ska svara för att erforderliga åtgärder för hantering och slutförvaring faktiskt kommer till stånd. De ska se till att tekniskt kunnande, kompetens, utrustning, handläggning m m finns tillgängliga i tillräcklig utsträckning och utnyttjas.

Det övergripande och långsiktiga ansvaret för använt kärnbränsle och kärnavfall ligger hos staten. Den nämnda principen finns genom riksdagsbeslut reglerad i kärntekniklagen. Regeringen har uttalat att det ligger i sakens natur att staten har det yttersta ansvaret för att verksamhet, som är reglerad i kärntekniklagen, fungerar även på mycket lång sikt. Det skulle därför, enligt vad regeringen uttalat, inte fylla något egentligt syfte att ytterligare reglera frågan om statens långsiktiga ansvar i kärntekniklagen. (prop. 1997/98:145, avsnitt 13.3).

Det bör också påpekas att staten genom att ratificera Konventionen om säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och om säkerheten vid hantering av radioaktivt avfall (avfallskonventionen) formellt har påtagit sig sistahandsansvaret för avfallshanteringen. Enligt konventionen har staten det övergripande ansvaret för att tillse att hanteringen kommer till stånd.

SKB menar att detta synsätt på ansvarsfördelningen är naturligt och funktionellt. Vi anser dessutom att det vore värdefullt om regeringen på lämpligt sätt bekräftar att kärnkraftsföretagens ansvar sträcker sig fram till dess att förvaren förslutits, och att det långsiktiga ansvaret därefter ligger hos staten.

Handlingsplan

Enligt SKI utgör SKB:s handlingsplan i Fud-program 2004 en bra och systematisk beskrivning av SKB:s tidsplaner och för hur olika delar av SKB:s program är beroende av varandra.

I granskningsprocessen har myndigheterna kritiserat den ursprungliga handlingsplanen beträffande kopplingen mellan ansökningarna för inkapslingsanläggning och slutförvar. Denna fråga har hanterats genom att SKB föreslagit en modifierad handlingsplan som innebär att ansökan enligt kärntekniklagen om inkapslingsanläggningen lämnas in separat år 2006, medan en gemensam prövning av

inkapslingsanläggning och slutförvar enligt kärntekniklag och miljöbalk sker i samband med ansökan om lokaliseringen av slutförvaret 2008. Enligt SKI löses därmed huvudproblemet i det ursprungliga förslaget med två separata ansökningar och provningstillfällen.

SKI menar vidare att handlingsplanen på ett konsekvent och bra sätt redovisar tidsplaner för olika aktiviteter i förhållande till beslutsprocessen, men efterlyser en bättre och mer detaljerad redovisning av hur innehållet ser ut i de olika beslutsunderlag som ska vara framme vid olika redovisningstillfällen. Detta gäller särskilt resultaten av forskning, teknikutveckling, långtidsförsök och acceptanskriterier för barriärer samt sådan forskning som SKB avser att bedriva efter ansökan i olika tidsskalor fram till förslutning av slutförvaret.

SKI önskar att SKB snarast tar fram en förnyad plan. Myndigheterna vill ha tillgång till en förbättrad handlingsplan innan granskning av tillståndsansökningar för nya anläggningar i systemet för använt kärnbränsle påbörjas.

SKB har framfört att en handlingsplan som beskriver hela SKB:s program även fortsättningsvis bör utgöra en del av Fud-redovisningen. Inför granskningar av kommande ansökningar ser SKB det som mer ändamålsenligt att SKB tar fram en ansökansplan som preciserar innehåll, avgränsningar och omfattning av underlag till de planerade ansökningarna 2006 och 2008 samt en översikt av planerat arbete med slutförvaret för använt kärnbränsle under byggskedet. En sådan ansökansplan behöver utvecklas i samverkan med myndigheterna och bör vara avstämd mot myndigheternas granskningsplan.

I detta sammanhang har SKB också understrukt att det inte alltid är möjligt att långt i förväg detaljbeskriva allt beslutsunderlag. Detta kan t.ex. gälla planerade FoU – resultat. Hur de ska utnyttjas vid genomförandet kan inte alltid specificeras i förväg utan de måste tas tillvara i en stegvis process. Kärnbränsleprogrammet är ett kombinerat utvecklings- och genomförandeprojekt som kräver ett flexibelt upplägg.

Det är också angeläget att påpeka att många forsknings- och utvecklingsförsök som SKB arbetar med inte är kritiska för tillståndsansökningarna. De kan vara av karaktären att om de lyckas blir det möjligt att välja enklare tekniska lösningar. Sådana försök är viktiga, och de ska naturligtvis redovisas för myndigheterna, men om de inte leder till några användbara resultat så kan kärnavfallsprogrammet ändå genomföras på ett säkert sätt.

Vi har uppfattat att det finns en förståelse för vårt förslag att ta fram en mer detaljerad ansökansplan, och att hänvisa uppdateringen av handlingsplanen till nästa Fud-

rapport. Vi ser det därför som rimligt att ta fram en ansökanplan under första halvåret 2006.

Rivning

Beträffande rivningsfrågor anser SKI att ansvarsfördelningen mellan SKB och tillståndshavarna behöver klargöras vad gäller val av metoder för rivning och avfallshandling liksom för kostnadsberäkningar. SKI önskar också att SKB och reaktorinnehavarna bör utreda om vissa delar av rivningsarbetet kan tidigareläggas och vilken kortaste tid som krävs för att en tillståndsprocess för slutförvaring av rivningsavfall kan påbörjas. SKB behöver enligt SKI intensifiera arbetet med rivningsfrågor och presentera resultatet i Fud-program 2007.

SKB avser att avsätta ökade resurser för rivningsfrågor under de kommande åren. En lämplig inledning av detta arbete torde vara att tillsammans med reaktorinnehavarna systematiskt gå igenom de synpunkter som framkommit i rivningsfrågan, för att sedan i dialog med myndigheterna avgöra vad som kan redovisas i nästa Fud-program.

Med vänlig hälsning

SVENSK KÄRNBRÄNSLEHANTERING AB

Claes Thegerström
Verkställande direktör

Kopia till

SKI
Kasam
SSI
Östhammars kommun
Oskarshamns kommun
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Kalmar län

Svensk Kärnbränslehantering AB
Postadress Box 5864, 102 40 Stockholm
Besöksadress Brahegatan 47
Telefon 08-459 84 00 Fax 08-661 57 19
www.skb.se
Org nr 556175-2014 Säte Stockholm